

ארכיון המדינה

י"ז באייר תש"פ
11 במאי 2020

לכבוד: מנהלי ארכיונים

שלום וברכה,

הנדון: חומר ארכיוני-ממלכתי והפקדתו בארכיון המדינה

בשנת 1955 נחקק חוק הארכיונים אשר הגדיר מה ייעשה בחומר ארכיוני, היכן יופקד וכיצד ייבדק לקראת פתיחתו לעיון הציבור. המחוקק האמין כבר אז, בשנותיה הראשונות של ישראל, שעל מדינה דמוקרטית להשקיע משאבים לשם שימור המידע ההיסטורי שהיא מייצרת כדי שיעשה בו שימוש עתידי. השימוש יכול שיהיה של מוסדותיה עצמה, ויכול שיעשה על-ידי כל אדם, ובתנאי שלא יהיה במידע שייפתח משום סכנה לביטחונה של אדם, פגיעה בצנעת הפרט, ביחסי החוץ של המדינה או בביטחונה. כדי להבטיח זאת, קבע המחוקק שהרשות אשר הפקידה את החומר הארכיוני תהא גם זו אשר תבדוק אותו לקראת חשיפתו.

חוק הארכיונים מגדיר באופן ברור, כי חומר ארכיוני של מוסדות מדינה ורשויות מקומיות (וכן של מוסדות ממלכתיים שקדמו להקמת המדינה) יופקד בארכיון המדינה, וכן קבע, כאמור, את דרכי פתיחתו לעיון הציבור. החוק קבע כי למדינה, באמצעות גנז המדינה, תהיה שמורה גם הזכות לנהל רישום של חומר ארכיוני פרטי שאיננו ממלכתי, ובהתאם, קבעה כללים להגנה עליו.

אני פונה אליכם כגנזת חדשה. ברשימות שהועברו לידי מביקורים שנערכו בארכיונים השונים בישראל בשנים האחרונות אני מוצאת רישומים אודות חומרים שעל-פניו נראים ממלכתיים. כאמור, חומר שכזה חייב על-פי חוק להימצא באחד מהשניים: במשרד הממלכתי שיצר אותו או בארכיון המדינה; וכן, חומר ממלכתי דינו להיפתח לעיון הציבור אך רק על-ידי הגוף שהפקיד אותו בארכיון המדינה; ובנוסף, חומר ארכיוני ממלכתי אשר הוא גם מסווג אסור שיימצא בידי מי שאינו מוסמך לכך, וחוק העונשין מגדיר לעובר על איסור זה עונשים כבדים בהם מאסר.

בהתאם לאמור לעיל, חומר ארכיוני ממלכתי אשר התגלגל והגיע לארכיונים שאינם ארכיון המדינה נמצא במקום לא לו, ועליו להיות מושב לידי המדינה, קרי לארכיון המדינה.

כמי שמצוי בדיסציפלינה הארכיונית כמוכם עצמכם בוודאי לא תזדקקו להסבר נוסף. לפיכך אודה על שיתוף הפעולה שלכם להשבת כל חומר ארכיוני ממלכתי שברשותכם לארכיון המדינה לאלתר. כמחווה של רצון טוב, שיתוף פעולה ורצון לאפשר לכם להמשיך לפעול ולתת שירות לציבור, אני מתחייבת כי חומרים אלו שיוחזרו על-ידיכם יעברו סריקה וחשיפה בהתאם לקבוע בחוק, וכל החומרים החשופים יוחזרו אליכם בפורמט דיגיטלי.

אנא פנו אלי לכל שאלה, הכוונה וסיוע.

תודה וכל טוב,

רותי אברמוביץ
גנזת המדינה